

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. декана факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи

Інна ПРОКОП

«12» серпня 2024 р.

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА
ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ**

Освітньо-професійна програма Практична психологія

Спеціальність 053 «Психологія»

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Чернівці 2024 рік

Наскрізну програму складено на підставі «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.93р. № 93, «Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича», затвердженого Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та введеного в дію протоколом ректора №7 від 31.08.2020 року, освітньої програми «Практична психологія», першого (бакалаврського) другого (магістерського) рівнів освіти, спеціальності 053 «Психологія» (1-6 курс).

Розробники: Радчук Валентина Миколаївна, завідувач, доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук;
Кушнір Ірина Георгіївна, професор кафедри практичної психології, кандидат медичних наук;
Канівець Тетяна Миколаївна, доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук.

Погоджено з гарантом ОПП та затверджено на засіданні кафедри **практичної психології**

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри Валентина РАДЧУК

Схвалено методичною радою факультету педагогіки, психології та соціальної роботи

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Ганна БИГАР

ВСТУП

Практика студентів є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців-психологів на факультеті педагогіки, психології та соціальної роботи і здійснюється при підрозділах Соціально-психологічної служби України, а також при реабілітаційних медичних і лікувальних закладах.

Згідно з «Положенням про проведення навчальних і виробничих практик студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича», ухваленим Вченою радою ЧНУ 31.08.2020 року, практична підготовка студентів – майбутніх психологів здійснюється за принципом безперервності навчання у напрямку поступового розвитку у них здатності застосовувати теоретичні знання, набуті у процесі навчання, у практичній діяльності. Для психологів останнє має особливе значення, оскільки практика дає можливість набуття особистого досвіду взаємодії із предметом вивчення, що є надзвичайно цінним для становлення психолога-професіонала.

Метою практики є опанування студентами сучасних методів наукових досліджень в різних галузях психології; формування у студентів на базі одержаних під час навчання знань професійних умінь та навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної фахової діяльності в реальних виробничих умовах; виховання потреби постійного професійного та особистісного самовдосконалення, потреби здійснювати наукові дослідження та творчо застосовувати знання на практиці; формування у студентів психологічного світогляду як певного типу життєвої філософії; позиції щодо прийняття особистості як унікальної психосоціальної системи, що розвивається у просторі й часі, як індивідуальність.

Практика студентів-психологів передбачає безперервність та послідовність її проведення й органічне поєднання з практичними заняттями при одержанні належного обсягу теоретичних і практичних знань та вмінь у відповідності до кваліфікаційних рівнів бакалавра та магістра.

ЗМІСТ І ПОСЛІДОВНІСТЬ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ/СПЕЦІАЛЬНОСТІ 053 «ПСИХОЛОГІЯ», ОПП «ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

1-й курс

ОК33 НАВЧАЛЬНА ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПРАКТИКА (120 год. 4 кред.)

Навчальна ознайомлювальна практика проводиться з метою ознайомлення студентів-психологів зі структурою системи психологічної служби в Україні та її функціональними підрозділами, а також з особливостями професійної діяльності практичного психолога.

Завдання, які стоять перед студентами під час проходження навчальної ознайомлювальної практики:

- познайомитися з системою психологічної служби в закладах освіти та її структурою через перебування й роботу в одному з її підрозділів;
- познайомитися з основними нормативно-правовими документами, що регулюють діяльність практичного психолога, специфікою і напрямками роботи психолога в окремих навчально-виховних закладах (загальноосвітніх школах, ліцеях, гімназіях, дошкільних навчальних закладах);
- ознайомитись із правами, обов'язками психолога, методами роботи, планами і програмами діяльності практичного психолога відповідного закладу;
- вивчити науково-методичне забезпечення діяльності психолога закладу;
- вивчати досвід роботи практичного психолога загальноосвітньої школи (чи іншого підрозділу психологічної служби);
- розвивати особистісні професійні здібності студентів: комунікативну компетентність, критичність і гнучкість мислення, креативність, цілеспрямованість;
- засвоювати етику професійної діяльності психолога.

Навчальна ознайомлювальна практика покликана сприяти початковому накопиченню професійного досвіду, поглибленню та вдосконаленню професійних знань, умінь, навичок; а також стимулювати розвиток професійної самосвідомості майбутніх психологів і виховувати у студентів почуття поваги до професії психолога, персональної відповідальності, засвоєння моделі спеціаліста, якому властиві риси людини з високою внутрішньою культурою і розвинутими професійними якостями.

Тривалість практики – 1 д/тиж. не менше 4-х годин щодня (для заочної форми навчання – 1 тиждень).

Види діяльності студентів-практикантів:

- складання індивідуального плану проходження практики;
- ділове спілкування;
- інтерв'ювання;
- ознайомлення з нормативною та робочою документацією практичного психолога;
- спостереження за професійною діяльністю практичного психолога;
- пропаганда психологічних знань (просвітницька діяльність);
- ведення щоденника практики;
- підготовка та оформлення звіту;
- здійснення самоаналізу проходження практики.

Бази практики: ЗЗСО (заклади загальної середньої освіти: ліцеї, гімназії), ЗВО (заклади вищої освіти), ЗДО (заклади дошкільної освіти), ЗПО (заклади позашкільної освіти), регіональні психологічні служби, соціально-психологічні, консультативні, реабілітаційні центри, служби

зайнятості і працевлаштування, центри соціальних служб, громадські організації, благодійні фонди, психологічні осередки, та ін..

Зміст ознайомлювальної практики

Змістовий модуль 1. Підготовчий етап

1. Участь у настановчому інструктажі. Ознайомлення з вимогами до практики.

Змістовий модуль 2. Основний етап

2. Знайомство з базою практики, адміністрацією, психологом установи, а також з історією створення самого закладу (базу практики) і його психологічної служби.

3. Ознайомлення з індивідуальним планом роботи психолога, складання власного індивідуального плану роботи на практику.

4. Знайомство з організацією діяльності психологічної служби на базі практики (у школі, консультативному центрі, громадській організації тощо): кабінет психолога, нормативна та робоча документація психолога, посадова інструкція психолога, етичні аспекти роботи психолога.

5. Знайомство з формами та напрямками професійної діяльності психолога установи. Спостереження за діяльністю практичного психолога. Інтерв'ю з психологом.

Змістовий модуль 3. Завершальний етап

6. Підведення підсумків практики та оцінювання діяльності студентів.

Змістовий модуль 4. Залік-захист за результатами практики.

2-й курс

ОК34 ВОЛОНТЕРСЬКА ПРАКТИКА

(120 год. 4 кред.)

Важливою проблемою для теорії і практики психолого-педагогічної науки є завдання вдосконалення моделі професійної підготовки фахівців у психологічному напрямку. Під час професійної підготовки фахівців-психологів у психологічному напрямку розуміємо процес формування фахівців нового типу, здатного швидко і адекватно реагувати на зміни сьогодення, у комплексі вирішувати соціально-психологічні проблеми в усіх типах та видах навчально-виховних установах, соціально-психологічних, консультативних та реабілітаційних центрах і громадських організаціях, благодійних фондах та Осередках, на всіх рівнях управління.

Серед різних видів практик на даному етапі життя посідає *навчальна (волонтерська) практика*. Волонтерство – це важливий ресурс психологічної підтримки і, зокрема, можливість вдосконалення професійної підготовки майбутніх психологів. Для більшості людей молодого віку волонтерська діяльність є не тільки способом проведення вільного часу, самореалізації і можливості зробити щось корисне для оточуючих, але і спрямувати та стимулювати майбутніх фахівців-психологів до професійного зростання та особистісного розвитку. Турбота про людей, надання їм необхідної

соціально-психологічної підтримки є важливою складовою для професійної діяльності студентів у майбутньому.

Мета навчальної (волонтерської) практики. Даний вид практики орієнтований на реалізацію функціонального підходу, ставить за мету оволодіння вміннями для здійснення професійних функцій волонтера-психолога (комунікативної, організаторської, управлінської, діагностичної, прогностичної, профілактичної, корекційно-реабілітаційної, соціально-терапевтичної), які реалізуються в єдину систему психосоціальної допомоги на різних вікових етапах та з різними категоріями населення.

Під час проходження навчальної (волонтерської) практики студент-практикант зможе здобути нові знання, уміння і навички майбутньої професійної діяльності, розкрити професійно важливі спеціальні уміння, сформувати професійно зумовлені особистісні якості. Адже у волонтерській діяльності має місце постійне вдосконалення знань, взаємовідносин зі світом майбутньої професійної діяльності, входження у професійне співтовариство, пізнання особистого внутрішнього світу, своїх спрямувань та бажань для подальшої співпраці у майбутньому.

Завдання, які стоять перед студентами під час проходження навчальної (волонтерської) практики:

- познайомитися з системою психологічної служби в закладах освіти та її структурою через перебування й роботу в одному з її підрозділів;
- ознайомитись з професійною діяльністю працівників центрів соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними порушеннями (психолог, корекційний педагог, логопед, інструктор ЛФК, соціальний педагог, реабілітолог).
- познайомитися з основними нормативно-правовими документами, що регулюють діяльність практичного психолога, специфікою і напрямками роботи психолога в окремих навчально-виховних закладах (загальноосвітніх школах, ліцеях, гімназіях, дошкільних навчальних закладах);
- ознайомитись із правами, обов'язками психолога, методами роботи, планами і програмами діяльності практичного психолога відповідного закладу;
- вивчити науково-методичне забезпечення діяльності психолога закладу;
- вивчати досвід роботи практичного психолога загальноосвітньої школи (чи іншого підрозділу психологічної служби);
- розвивати особистісні професійні здібності студентів: комунікативну компетентність, критичність і гнучкість мислення, креативність, цілеспрямованість;
- засвоювати етику професійної діяльності психолога.

Навчальна (волонтерська) практика покликана сприяти волонтерській діяльності, накопиченню професійного досвіду, поглибленню та вдосконаленню професійних знань, умінь, навичок; а також стимулювати розвиток професійної самосвідомості майбутніх психологів і виховувати у

студентів почуття поваги до професії психолога, персональної відповідальності, засвоєння моделі спеціаліста, якому властиві риси людини з високою внутрішньою культурою і розвинутими професійними якостями.

Тривалість практики – 1 д/тиж. не менше 4-х годин щодня (для заочної форми навчання – 1 тиждень).

Види діяльності студентів-практикантів:

- складання індивідуального плану проходження практики;
- вивчення умов реабілітації клієнтів у центрі соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними порушеннями;
- участь у бесідах із керівниками та директорами освітніх закладів, консультативних центрів, соціальних служб тощо;
- ознайомлення з нормативною та робочою документацією практичного психолога;
- спостереження за професійною діяльністю практичного психолога;
- пропаганда психологічних знань (просвітницька діяльність);
- ведення щоденника практики;
- допомога у волонтерській діяльності на базах практики (допомога людям з інвалідністю, активне залучення у роботу з дітьми з особливими освітніми потребами, надання соціально-психологічної підтримки дітям та людям похилого віку благодійних фондів та хабів, які пережили психологічні травми у певних життєвих ситуаціях, плетіння маскувальних сіток, створення захисних костюмів для наших захисників) тощо.
- підготовка та оформлення звіту;
- здійснення самоаналізу проходження практики.

Бази практики: ЗЗСО (заклади загальної середньої освіти: ліцеї, гімназії), ЗВО (заклади вищої освіти), ЗДО (заклади дошкільної освіти), ЗПО (заклади позашкільної освіти), регіональні психологічні служби, соціально-психологічні, консультативні, реабілітаційні центри, служби зайнятості і працевлаштування, центри соціальних служб, громадські організації, благодійні фонди, психологічні осередки, та ін..

Зміст ознайомлювальної практики

Змістовий модуль 1. Підготовчий етап

1. Участь у настановчому інструктажі. Ознайомлення з вимогами до волонтерської практики.

Змістовий модуль 2. Основний етап

2. Знайомство з базою практики, адміністрацією, психологом установи, волонтерами у різних напрямках діяльності, а також з історією створення самого закладу (бази практики) і його психологічної служби.

3. Складання індивідуального плану студента-практиканта на період проходження волонтерської практики.
4. Знайомство з організацією діяльності психологічної служби на базі практики (у школі, консультативному центрі, громадській організації тощо): кабінет психолога, нормативна та робоча документація психолога, посадова інструкція психолога, етичні аспекти роботи психолога.
5. Знайомство з формами та напрямками професійної діяльності психолога установи.
6. Спостереження за діяльністю практичного психолога.
7. Інтерв'ю з психологом, волонтерами іншими працівниками.

Змістовий модуль 3. Завершальний етап

6. Підведення підсумків волонтерської практики та оцінювання діяльності студентів.

Змістовий модуль 4. Залік-захист за результатами практики.

3-й курс ОК35 ПСИХОДІАГНОСТИЧНА ПРАКТИКА (150 год. 5 кред.)

Психодіагностична практика студентів-психологів на 3 курсі є логічним продовженням курсів «Практикум з загальної психології», «Психодіагностика» та «Експериментальна психологія» і передбачає практичне закріплення фахових знань, отриманих за весь період навчання.

Мета психодіагностичної практики: формування навичок самостійної практичної роботи психолога через оволодіння психо-діагностичними методами та способами психодіагностичної діяльності, через вивчення досвіду психологів-провідних фахівців СПС; сприяння набуттю вміння отримувати інформацію за допомогою наукових методів шляхом спостережень та експерименту й узагальнення результатів досліджень; удосконалення навичок організації та виконання професійно-орієнтованих завдань, складовими яких є проведення психологічних досліджень (оцінка особистісних якостей, особливостей інтелектуального та емоційного розвитку, специфіки міжособистісної взаємодії); сприяння розвитку творчої ініціативи та наукового мислення; розвиток професійної інтуїції; сприяння особистісному зростанню.

Завдання, які стоять перед студентами під час проходження психодіагностичної практики:

- ознайомлення студентів з особливостями проведення індивідуальної та групової психологічної діагностики;
- відпрацювання навичок застосування психодіагностичних методик;
- практичне освоєння психодіагностичної, референто- та соціометричної процедур;
- вивчення особистості школяра та учнівського колективу;
- ознайомлення зі специфікою діагностування клієнтів різного віку;

- оволодіння навичками патопсихологічного діагностування;
- вироблення навичок спостереження за респондентом;
- формування вміння аналізувати та узагальнювати результати психодіагностичного дослідження;
- формування умінь написати заключення за результатами індивідуальної та групової психодіагностики;
- оволодіння навичками оформлення результатів дослідження, звітної документації, формулювання висновків з проведеної роботи;
- виховання ціннісного ставлення до людини, зокрема толерантного, співчутливого і коректного ставлення до людей;
- розвиток особистісних професійних здібностей студентів: незаангажованого критичного мислення, спостережливості, умінь мотивувати клієнта;
- засвоєння етики професійної діяльності психолога-діагноста.

Практика здійснюється шляхом проведення психодіагностичних досліджень та виконання індивідуальних завдань з вивчення особливостей особистості або групи за нормальних умов і при наявності психічної патології.

Проводячи психодіагностичну роботу, студент-практикант повинен досконало знати процедуру дослідження та інструкцію, складати протокол, чітко реєструвати емпіричні показники, зіставляти результати діагностики з результатами спостереження за поведінкою досліджуваного. Протоколи індивідуальних досліджень повинні містити інформацію про особливості виконання досліджуваним тестових завдань. Зокрема, має бути відображено особливості встановлення контакту психолога і досліджуваного, ступінь інтересу досліджуваного до виконання запропонованих завдань, спосіб їхнього виконання, темп роботи, рівень працездатності тощо.

Тривалість практики – 3 тижні (15 робочих днів) не менше 4-х годин щодня (для заочної форми навчання – 1,5 тижні).

Види діяльності студентів-практикантів:

- складання індивідуального плану проходження практики;
- спостереження;
- психодіагностична;
- методична робота;
- пропаганда психологічних знань (просвітницька діяльність);
- науково-дослідницька;
- ведення щоденника практики;
- підготовка та оформлення звіту;
- здійснення самоаналізу проходження практики.

Бази практики: ЗЗСО (заклади загальної середньої освіти: ліцеї, гімназії), ЗВО (заклади вищої освіти), ЗДО (заклади дошкільної освіти), ЗПО (заклади позашкільної освіти), регіональні психологічні служби, соціально-психологічні, консультативні, реабілітаційні центри, служби зайнятості і працевлаштування, центри соціальних служб, громадські організації, благодійні фонди, психологічні осередки, та ін..

Зміст психодіагностичної практики

Змістовий модуль 1. Підготовчий етап

1. Участь у настановчому інструктажі. Ознайомлення з вимогами щодо практики.

Змістовий модуль 2. Основний етап

2. Ознайомлення з місячним планом роботи психолога, складання власного індивідуального плану роботи на практику на основі плану психолога з урахуванням завдань практики, отриманих на кафедрі.

3. Ознайомлення з методиками, які використовує психолог-психодіагност.

4. Ознайомлення з діяльністю психолога-психодіагнosta.

5. Проведення студентом-практикантом індивідуальної психодіагностики самостійно під супервізією психолога (мінімум 3 випадки відповідно до робочого плану психолога установи).

6. Проведення студентом-практикантом групової психодіагностичної процедури самостійно під супервізією психолога (мінімум 2 групових психодіагностики відповідно до робочого плану психолога установи).

7. Подальше знайомство з формами та напрямками професійної діяльності психолога установи. Спостереження за діяльністю практичного психолога. Безпосередня участь у тих видах роботи психолога, котрі визначені керівником від бази практики.

Змістовий модуль 3. Завершальний етап

8. Підведення підсумків практики та оцінювання діяльності студентів.

Змістовий модуль 4. Екзамен-захист за результатами практики.

4-й курс

ОК36 КОНСУЛЬТАТИВНА ПРАКТИКА

(150 год. 5 кред.)

Виробнича консультативна практика студентів-психологів на 4 курсі є логічною ланкою в оволодінні знаннями і практичними вміннями психолога-консультанта й органічно доповнює навчальні курси «Основи психологічного консультування» та «Психотерапевтичні методи роботи». Вона потрібна для закріплення і поглиблення теоретичних знань, набуття досвіду самостійної роботи і практичних навичок та знань зі спеціальності.

Мета консультативної практики: оволодіння навичками самостійної психоконсультативної та тренінгової роботи; формування професійної позиції психолога; сприяння розвитку творчої ініціативи та наукового мислення при вирішенні завдань, пов'язаних з виконанням наукового психологічного дослідження; розвиток професійної інтуїції; сприяння особистісному зростанню.

Завдання, які стоять перед студентами під час проходження консультативної практики:

- відпрацювання навичок індивідуального та групового психологічного консультування під супервізією керівника;
- оволодіння навичками проведення психологічного тренінгу;

- ознайомлення з особливостями психологічного консультування різних категорій клієнтів;
- оволодіння навичками психопрофілактичної роботи;
- аналіз літератури, збір, опрацювання та узагальнення емпіричного матеріалу для виконання індивідуального науково-психологічного дослідження;
- розвиток особистісних професійних здібностей студентів: креативності, активного слухання, емпатійності, толерантності, стресостійкості;
- засвоєння етики професійної діяльності психолога-консультанта.

Практика здійснюється шляхом надання психоконсультативних послуг різним категоріям населення, шляхом розробки і проведення психодіагностичних процедур, а також групових психологічних (тренінгових, розвиваючих, консультативних) занять з клієнтами.

Тривалість практики – 4 тижні (20 робочих днів) не менше 4-х годин щодня (для студентів заочної форми навчання – 2 тижні).

Види діяльності студентів-практикантів:

- складання індивідуального плану проходження практики;
- спостереження;
- консультування;
- тренінг;
- розвивальна робота;
- методична робота;
- пропаганда психологічних знань (просвітницька діяльність);
- науково-дослідницька;
- ведення щоденника практики;
- підготовка та оформлення звіту;
- здійснення самоаналізу проходження практики.

Бази практики: ЗЗСО (заклади загальної середньої освіти: ліцеї, гімназії), ЗВО (заклади вищої освіти), ЗДО (заклади дошкільної освіти), ЗПО (заклади позашкільної освіти), регіональні психологічні служби, соціально-психологічні, консультативні, реабілітаційні центри, служби зайнятості і працевлаштування, центри соціальних служб, громадські організації, благодійні фонди, психологічні осередки, та ін..

Зміст консультативної практики

Змістовий модуль 1. Підготовчий етап

1. Участь у настановчому інструктажі. Ознайомлення з вимогами щодо практики.

Змістовий модуль 2. Основний етап

2. Ознайомлення з місячним планом роботи психолога, складання власного індивідуального плану роботи на практику на основі плану психолога з урахуванням завдань практики, отриманих на кафедрі.

3. Ознайомлення з діяльністю психолога-консультанта.
4. Проведення студентом-практикантом індивідуальних консультацій самостійно під супервізією психолога (мінімум 3 консультації).
5. Проведення студентом-практикантом групових тематичних консультацій самостійно під супервізією психолога (мінімум 2 консультації).
6. Подальше знайомство з формами та напрямками професійної діяльності психолога установи. Спостереження за діяльністю практичного психолога. Безпосередня участь у тих видах роботи психолога, котрі визначені керівником від бази практики.
7. Реалізація індивідуального науково-дослідницького завдання.
8. Складання ментальних карт.

Змістовий модуль 3. Завершальний етап

8. Підведення підсумків практики та оцінювання діяльності студентів.

Змістовий модуль 4. Екзамен-захист за результатами практики.

Індивідуальне науково-дослідницьке завдання

Даний вид роботи виконується студентом-практикантом відповідно до плану написання курсової роботи на 4 курсі у співпраці з науковим керівником його курсової роботи та за погодженням з психологом-керівником від бази практики.

У випадку, якщо та вибірка, котра є доступною практиканту на базі практики для дослідження, не відповідає завданням його курсового проєкту, виконання науково-дослідницького завдання може обмежитися проведенням пілотажного дослідження, або – у крайньому випадку такої невідповідності – теоретико-методологічним дослідженням, що знаходить своє відображення у тезах.

Орієнтовна програма виконання індивідуального науково-дослідницького завдання

Етап виконання ІНДЗ	Зміст роботи студента та відповідні завдання	Результат роботи студента
Методологічний і теоретичний аналіз проблеми (I тиждень)	1. Визначити предмет і об'єкт дослідження. 2. Сформулювати мету і завдання курсової роботи. 4. Здійснити теоретичний аналіз обраної наукової проблеми. 5. Почати формувати список наукової літератури. 6. Розробити систему наукових припущень (гіпотез) дослідження та його методологічні засади. 7. Визначити дослідницьку стратегію і створити детальну програму дослідження.	1. Обґрунтування курсової роботи (вступ – 3-4 ст.) 2. Первинний варіант списку наукової літератури з визначеної проблеми 3. Розгорнутий план курсової роботи
Організація та проведення емпіричного дослідження (II тиждень)	1. Визначити методи і процедуру дослідження. 2. Провести заплановане емпіричне дослідження.	1. Матеріали з обґрунтованими методологічними засадами дослідження та описом організації і проведення

Етап виконання ІНДЗ	Зміст роботи студента та відповідні завдання	Результат роботи студента
		дослідження (опис вибірки та обґрунтування методів і методик). 2. Матеріали дослідження (бланки, протоколи).
Аналіз та інтерпретація отриманих даних (III тиждень)	1. Зробити кількісний та якісний аналіз результатів дослідження, перевірити їхню статистичну значимість. 2. Пояснити виявлені факти та сформулювати висновки щодо закономірностей досліджуваного явища.	Тезисно оформити висновки за результатами емпіричного дослідження
Формулювання висновків і написання тез (IV тиждень)	1. Співвіднести та узгодити теоретичну модель досліджуваного явища та емпіричний матеріал, отриманий в результаті дослідження. 2. Узагальнити результати дослідження.	Надати науковому керівнику курсової роботи матеріали з кінцевими висновками індивідуально-дослідницького завдання і тези для перевірки та підпису.

5-й курс ОК14 ПРОФЕСІЙНА (ПСИХОЛОГІЧНА) ПРАКТИКА МАГІСТРІВ (180 год. 6 кред.)

Професійна (психологічна) практика логічно пов'язана з циклом професійно-орієнтованих дисциплін, насамперед з навчальними курсами «Психоедукаційна робота з різними категоріями осіб», «Теорія і практика групової роботи», «Психотерапія», «Тренінг професійного становлення», «Психологія травми», «Тренінг профілактики емоційного вигорання».

У процесі практики студенти набувають уміння здійснювати аналіз психосоціальної ситуації розвитку особистості клієнта та розробляти психокорекційні, психорозвивальні заходи з метою попередження, вивчення та розв'язання психологічних проблем осіб різного віку або груп.

Мета професійної (психологічної) практики: апробація на практиці набутих знань та умінь у галузі психологічної діагностики та психокорекції, використання в професійній діяльності методів і засобів психорозвивальної роботи; поєднання досвіду практичної та науково-дослідницької діяльності психолога.

Завдання, які стоять перед студентами під час проходження даного виду практики:

1. Організація діагностичної роботи та практичне використання студентами методик діагностичного мінімуму.
2. Опанування способами різнобічного вивчення особистісних проблем із метою їх розв'язання (постановка та перевірка гіпотези, підбір методів дослідження та їх аналіз).
3. Формування навичок визначення дійсної мети та завдань психокорекції (формулювання психологічного діагнозу та прогнозу розвитку особистості за умов корекції й відсутності такої).

4. Набуття умінь розробки психокорекційних програм (визначення змісту, етапів психокорекційних дій, їх планування та організації).
5. Практичне оволодіння деякими прийомами, психотехніками та методами корекційно-розвивальної роботи в кожному конкретному випадку в різних вікових групах.
6. Набуття умінь залучення найближчого соціального оточення особистості до розв'язання її психологічних проблем, планування за необхідності корекційної роботи з особами найближчого оточення.

Тривалість практики – 4 тижні (20 робочих днів) не менше 4-х годин щодня (для студентів заочної форми навчання – 2 тижні).

Види діяльності студентів-практикантів:

- складання індивідуального плану проходження практики;
- спостереження;
- методична робота;
- науково-дослідницька;
- психодіагностична робота;
- психоконсультативна;
- психокорекційна;
- психопрофілактична;
- ведення щоденника практики;
- підготовка та оформлення звіту;
- здійснення самоаналізу проходження практики.

Бази практики: ЗЗСО (заклади загальної середньої освіти: ліцеї, гімназії), ЗВО (заклади вищої освіти), ЗДО (заклади дошкільної освіти), ЗПО (заклади позашкільної освіти), регіональні психологічні служби, соціально-психологічні, консультативні, реабілітаційні центри, служби зайнятості і працевлаштування, центри соціальних служб, громадські організації, благодійні фонди, психологічні осередки, та ін..

Зміст професійної (психологічної) практики

Змістовий модуль 1. Підготовчий етап

1. Участь у настановчому інструктажі. Ознайомлення з вимогами щодо практики.

Змістовий модуль 2. Основний етап

2. Ознайомлення з місячним планом роботи психолога, складання власного індивідуального плану роботи на практику на основі плану психолога з урахуванням завдань практики, отриманих на кафедрі.
3. Ознайомлення з діяльністю психолога-практика
4. Проведення студентом-практикантом індивідуальних консультацій самостійно під супервізією психолога (мінімум 3 консультації)

5. Проведення студентом-практикантом групових психокорекційних і психорозвивальних занять самостійно під супервізією психолога (мінімум 2 заняття)
 6. Подальше знайомство з формами та напрямками професійної діяльності психолога установи. Спостереження за діяльністю практичного психолога. Безпосередня участь у тих видах роботи психолога, котрі визначені керівником від бази практики.
 7. Реалізація індивідуального науково-дослідницького завдання
- Змістовий модуль 3. Завершальний етап**
8. Підведення підсумків практики та оцінювання діяльності студентів.
- Змістовий модуль 4. Екзамен-захист за результатами практики**

Індивідуальне науково-дослідницьке завдання

Даний вид роботи виконується студентом-практикантом відповідно до плану написання магістерської роботи на 5 курсі у співпраці з науковим керівником його магістерської роботи та за погодженням з психологом-керівником від бази практики.

У випадку, якщо та вибірка, котра є доступною практиканту на базі практики для дослідження, не відповідає завданням його магістерської роботи, виконання науково-дослідницького завдання може обмежитися проведенням пілотажного дослідження, або – у крайньому випадку такої невідповідності – теоретико-методологічним дослідженням, що знаходить своє відображення у статті.

Орієнтовна програма виконання індивідуального науково-дослідницького завдання

Етап виконання ІНДЗ	Зміст роботи студента та відповідні завдання	Результат роботи студента
Методологічний і теоретичний аналіз проблеми (I тиждень)	1. Визначити предмет і об'єкт дослідження. 2. Сформулювати мету і завдання дослідження. 4. Здійснити теоретичний аналіз обраної наукової проблеми. 5. Почати формувати список наукової літератури. 6. Розробити систему наукових припущень (гіпотез) дослідження та його методологічні засади. 7. Визначити дослідницьку стратегію і створити детальну програму дослідження.	1. Обґрунтування дослідження (вступ – 3-4 ст.) 2. Первинний варіант списку наукової літератури з визначеної проблеми 3. Розгорнутий план дослідження
Організація та проведення емпіричного дослідження (II тиждень)	1. Визначити методи і процедуру дослідження. 2. Провести заплановане емпіричне дослідження.	1. Матеріали з обґрунтованими методологічними засадами дослідження та описом організації і проведення дослідження (опис вибірки та обґрунтування методів і методик).

		2. Матеріали дослідження (бланки, протоколи).
Аналіз та інтерпретація отриманих даних (III тиждень)	1. Зробити кількісний та якісний аналіз результатів дослідження, перевірити їхню статистичну значимість. 2. Пояснити виявлені факти та сформулювати висновки щодо закономірностей досліджуваного явища.	Тезисно оформити висновки за результатами емпіричного дослідження
Формулювання висновків і написання наукової статті (IV тиждень)	1. Співвіднести та узгодити теоретичну модель досліджуваного явища та емпіричний матеріал, отриманий в результаті дослідження. 2. Узагальнити результати дослідження.	Надати науковому керівнику магістерської роботи матеріали з кінцевими висновками індивідуально-дослідницького завдання і статтю для перевірки та підпису.

Корекційно-розвивальна діяльність студента-практикантка

Зміст профілактично-розвивальних дій психолога як напряму психокорекційної діяльності та завдання за вибором у руслі обраного напрямку.

1. Розробка психокорекційних занять, уроків, програм для осіб різного віку з урахуванням завдань розвитку кожного вікового періоду та орієнтацією на формування новоутворень як пізнавальної, так і особистісної сфери особистості.
2. Розробка психокорекційних занять, уроків, попереджувальних програм, спрямованих на врахування психологічних особливостей дітей, які можуть у подальшому можуть зумовити виникнення певних складнощів або відхилень у їх інтелектуальному чи особистісному розвитку (наприклад: низький рівень пізнавальних інтересів, довільності уваги чи поведінки, наявність акцентуацій характеру, емоційної неврахованості, дратівливості або, навпаки, сором'язливості, замкнутості, труднощів спілкування тощо).
3. Розробка й здійснення заходів, спрямованих на попередження можливих психологічних ускладнень розвитку особистості в перехідних періодах (наприклад: психологічна готовність дошкільника до шкільного навчання, адаптація першокласника до школи, перехід учня з початкової школи до середньої, підлітковий вік, випускні класи тощо).
4. Розробка (і здійснення) програм, спрямованих на попередження навчального перевантаження, обумовленого психологічними причинами (наприклад: несформовані інтелектуальні та навчальні вміння й навички, відсутність позитивної навчальної мотивації, завищений рівень домагань, невпевненість у своїх силах, підвищена тривожність, страх відповіді та ін.). Складання (і впровадження) рекомендацій щодо організації навчально-виховного процесу з урахуванням психопрофілактичних вимог.
5. Розробка (і здійснення) програм, спрямованих на створення доброзичливого психологічного клімату в закладі: оптимізація форм спілкування в педагогічному колективі (система взаємин: дорослий – дорослий); поліпшення форм спілкування педагогів з учнями, батьків із

дітьми (система взаємин: дорослий - дитина); розвиток продуктивних форм спілкування учнів між собою.

6. Підготовка матеріалів до психолого-педагогічного консилиуму з проблем труднощів розвитку учнів (особистісні проблеми, проблеми у взаєминах, аналіз труднощів у навчанні, відхилень у поведінці).

7. Розробка (і здійснення) програми роботи психолога з батьками з метою профілактики психоемоційних розладів у дітей та відхилень у їхній поведінці (підготовка матеріалів до батьківських зборів з конкретних питань труднощів розвитку дітей того чи іншого віку, батьківських семінарів, конференцій за актуальними проблемами віку та взаємин батьків із дітьми).

8. Розробка (і здійснення) програми роботи психолога зі членами педколективу з метою психологічної підтримки вчителя, попередження психологічного перевантаження. Розробка програми (зміст, організація) роботи «кімнати психологічного розвантаження» як засобу психо-профілактики нервово-психічного здоров'я.

9. Розробка (і впровадження) програми роботи психолога зі членами педколективу з метою розвитку професійної та особистісної самосвідомості, навичок конструктивної взаємодії з учнями різного віку.

10. Навчання учнів і педагогів методів саморегуляції психоемоційного стану та поведінки як засобу психопрофілактики психічного здоров'я та безконфліктного спілкування.

Психологічні проблеми, які пропонуються студентам для аналізу та розв'язання, є найбільш характерними труднощами розвитку особистості в тому чи іншому віковому періоді. Саме з ними психолог найбільш часто зустрічається в практиці психокорекційної діяльності. Наведемо деякі з них.

1. Дослідження психоемоційного розвитку дошкільників. Розробити (і впровадити) психокорекційну програму з надання психологічної допомоги дітям з невротичними проявами (тривожність, страхи, нервово-психічна напруженість, підвищена збудливість, плаксивість, поганий сон, впертість, соціальна дезадаптованість та ін.).

2. Дослідження психологічних проблем першокласників з проявами психогенної шкільної дезадаптації. Розробити (і впровадити) психокорекційну програму з метою надання психологічної допомоги дезадаптованим дітям.

3. Дослідження готовності молодших школярів до навчання в середній ланці школи. Розробити (і впровадити) психокорекційну програму з надання психологічної допомоги молодшим школярам, які з різних причин не готові до переходу в середню ланку школи.

4. Дослідження самооцінки особистості (очікуваної оцінки особистості та оцінки особистості іншими). Дослідження впливу неадекватної самооцінки на психічний стан особистості (тривожність, конфліктність, емоційна неврівноваженість, агресивність, замкнутість та ін.). Розробити (і впровадити) психокорекційну програму, спрямовану на формування адекватного ставлення особистості до себе та оточуючих.

5. Дослідження психологічних проблем підлітків (можливо, і юнаків) з підвищеною конфліктністю (емоційна неврівноваженість, дратівливість, запальність, образливість, незадоволеність собою й ставленням до нього інших). Розробити (і впровадити) психокорекційну програму з надання їм психологічної допомоги.
6. Дослідження психологічних проблем підлітків та юнаків з низькими показниками суб'єктності та високим рівнем самооцінки, який виявляється в різних поведінкових формах. Розробити (і впровадити) психокорекційну програму надання їм психологічної допомоги.
7. Дослідження особливостей життєвого самовизначення осіб юнацького віку. Розробити (і впровадити) психокорекційну програму, спрямовану на розвиток самосвідомості, рефлексії, перспективи часу та планування майбутнього в юнацтва. Та інші.

Студенти обирають для розв'язання певну проблему особистості, виходячи з запиту самої особи чи її найближчого оточення або спираючись на необхідність, актуальність надання психокорекційної допомоги в тому чи іншому конкретному випадку, стосовно осіб різних вікових та соціальних категорій.

6-й курс
ОК15 НАУКОВО-ДОСЛІДНА ПСИХОЛОГІЧНА ПРАКТИКА
МАГІСТРІВ
(120 год. 4 кред.)

Дана практика є логічним продовженням попередніх і сприяє вдосконаленню особистісно-професійних якостей майбутнього психолога-викладача. Одночасно цей вид практики є якісно новим етапом у професійному становленні майбутніх психологів-викладачів, докорінно відрізняється від попередніх видів завданнями, змістом, видами і результатами діяльності. Асистентська практика логічно пов'язана з циклом професійно-орієнтованих дисциплін, а також із курсами «Інноваційні технології психологічної допомоги» та «Психологія та педагогіка вищої школи».

У процесі практики студенти набувають необхідних навичок підготовки і проведення практичних і семінарських занять з різних психологічних дисциплін, організації самостійної роботи студентів, оцінки рівня їхніх навчальних здобутків, керівництва виробничою та педагогічною практиками студентів, методикою виховної роботи куратора тощо.

Мета науково-дослідної психологічної практики: закріплення теоретичних знань з психолого-педагогічних дисциплін та методики викладання психології; формування навичок викладацької діяльності, планування навчально-виховного процесу, впровадження нових навчальних технологій; вміння працювати з аудиторією; розвиток творчих, організаторських і комунікативних здібностей; організація волонтерської діяльності; підготовка до виконання функцій викладача ВНЗ. Занурення

практикантів у коло реальних проблем професійної праці викладача, вивчення реального змісту й обсягу його роботи.

Завдання, які стоять перед студентами під час проходження науково-дослідної (психологічної) практики:

- ознайомлення з навчально-методичною документацією, яку використовує у своїй роботі викладач психології: навчальні та робочі програми дисциплін; навчальні плани; індивідуальне навантаження; державні стандарти підготовки фахівців (ОПП, ОКХ), конспекти лекцій та практичних занять; психологічна література, наявна у бібліотеці навчального закладу; демонстраційний матеріал і технічні засоби навчання;
- налагодження взаємин з керівництвом ВНЗ і педагогічним колективом кафедри;
- спостереження за викладацькою діяльністю асистентів, доцентів, професорів ВНЗ;
- проведення лекційних, практичних, семінарських, тренінгових занять з фахових дисциплін;
- проведення науково-дослідної роботи;
- організація та проведення виховних, культурно-просвітницьких та спортивно-масових форм роботи зі студентами закріпленої академічної групи;
- проведення навчально-виховних занять на науково-методичному рівні;
- індивідуальна робота зі студентами різних категорій;
- виявлення прогалин у фактичних знаннях студентів і накреслення шляхів їх ліквідації;
- участь у методичних семінарах навчального закладу, де працює на практиці студент;
- допомога викладачам кафедри у підготовці навчально-методичних матеріалів до його занять;
- формування вміння структурувати лекції, практичні, семінарські заняття;
- вироблення вміння співпраці зі студентським колективом.

Тривалість практики – 4 тижні (20 робочих днів) не менше 4-х годин щодня (для заочної форми навчання – 2 тижні).

Види діяльності студентів-практикантів:

- складання індивідуального плану проходження практики;
- спостереження;
- методична робота;
- науково-дослідницька;
- викладацька діяльність;
- виховна робота;
- ведення щоденника практики;
- підготовка та оформлення звіту;
- здійснення самоаналізу проходження практики.

Бази практики: ЗЗСО (заклади загальної середньої освіти: ліцеї, гімназії), ЗВО (заклади вищої освіти), ЗДО (заклади дошкільної освіти), ЗПО (заклади позашкільної освіти), регіональні психологічні служби, соціально-психологічні, консультативні, реабілітаційні центри, служби зайнятості і працевлаштування, центри соціальних служб, громадські організації, благодійні фонди, психологічні осередки, та ін..

Зміст науково-дослідної психологічної практики:

Змістовий модуль 1. Підготовчий етап

1. Участь у настановчому інструктажі. Ознайомлення з вимогами щодо практики.

Змістовий модуль 2. Основний етап

2. Ознайомлення з місячним планом роботи і розкладом викладача-керівника від бази практики, складання власного індивідуального плану роботи на практику на основі плану роботи керівника практики та розкладів інших викладачів кафедри з урахуванням завдань практики.

3. Ознайомлення з навчальною та звітною документацією кафедри:

- ОПП спеціальності;
- навчальні плани денної та заочної форми навчання;
- навчальні та робочі програми дисциплін;
- навчально-методичні комплекси;
- конспекти лекцій та практичних занять;
- журнали обліку навчально-виховної роботи;
- протоколи засідань кафедри та навчально-методичних семінарів;
- плани виховної роботи;

тощо.

4. Спостереження за проведенням провідними викладачами кафедри, зокрема керівником практики

- лекційних (3 заняття),
- семінарських/практичних (3 заняття),
- тренінгових занять з психологічних дисциплін (2 заняття).

5. Проведення самостійно під патронажем керівника практики від кафедри *пробних*:

- лекційних (мінімум 2 заняття),
- семінарських/практичних (мінімум 2 заняття),
- тренінгових (мінімум 1 заняття) занять з психологічних дисциплін.

6. Проведення самостійно під патронажем керівника практики від кафедри *залікових*:

- лекційних (1 заняття),
- семінарських/практичних (1 заняття),
- тренінгових (1 заняття) занять з психологічних дисциплін.

7. Проведення виховного заходу зі студентами кафедри практичної психології

Змістовий модуль 3. Завершальний етап

8. Підведення підсумків практики та оцінювання діяльності студентів.

ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПСИХОЛОГІЧНОЮ ПРАКТИКОЮ

Навчально-методичне керівництво і виконання наскрізної програми практики забезпечує кафедра практичної психології ЧНУ. До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедри, а також представники організацій і установ, на базі яких проводиться практика.

Керівник практики від кафедри практичної психології виконує такі завдання:

- перед початком практики контролює підготовленість закладів, на базі яких проводиться практика;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед відбуттям студентів на практику, інструктаж про порядок проходження практики, надання студентам необхідної документації (направлення, програми, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання, тема курсової роботи, методичні рекомендації тощо), перелік яких встановлює університет;
- повідомляє студентів про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі (подання письмового звіту, виконання кваліфікаційної роботи, зразка оформлення індивідуального завдання, підготовка доповіді, повідомлення, виступу, тощо);
- у тісному контакті з керівником практики від базової установи забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролює забезпечення нормальних умов праці студентів;
- контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, веде табель відвідування студентами бази практики; у складі комісії приймає заліки з практики;
- подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо покращення практики студентів.

Обов'язки керівника від бази практики:

Установи і організації, на базі яких проводиться практика, в особі їх перших керівників разом з університетом несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики студентів:

- Створити умови для безпосереднього і якісного виконання студентами програми практики.
- Здійснювати методичне керівництво і надавати допомогу студентам в одержанні необхідних матеріалів як для виконання програми практики, так і для підготовки випускної кваліфікаційної або дипломної роботи.
- Контролювати роботу студентів і дотримання ними трудової дисципліни, вести облік виходу на практику.
- Перевіряти звіти з практики, давати письмові характеристики на студентів з оцінкою їхнього ставлення до роботи, дотримання ними трудової дисципліни, рівня теоретичної і практичної підготовки.

Обов'язки безпосередніх керівників, призначених установами-базами практики, зазначені в окремих розділах договорів на проведення практики.

Студенти при проходженні практики зобов'язані:

- До початку практики одержати від керівника практики від кафедри практичної психології консультації щодо оформлення всіх необхідних документів.
- Своєчасно прибути на базу практики.
- У повному обсязі виконувати всі завдання, що передбачені програмою практики і рекомендаціями керівників, сумлінно виконувати програму практики, намагатись розширити свої знання та навички, виконувати завдання і доручення керівника від базової установи.
- Вести щоденник практики, у якому відображаються результати виконаної роботи.
- Нести відповідальність за виконану роботу.
- Своєчасно скласти залік (екзамен) з практики.

Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти у процесі вивчення навчальної дисципліни

Здобувач вищої освіти має право на визнання результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній/інформальній освіті, що за тематикою й змістом відповідають як навчальній дисципліні загалом, так і її окремим темам, індивідуальним завданням.

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти курсу:

- «Положення про організацію освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (П.7)

<https://www.chnu.edu.ua/media/mp1hio45/polozhennia-pro-osvitnii-protses.pdf>

- «Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»

<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>

Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної/інформальної освіти забезпечується через оприлюднення вищезазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Згідно рішення кафедри (протокол №1 від 12.08.2024 https://docs.google.com/document/d/1cx4Zni2LqHtWRvKNNLAA_c3X7bUpE2pX/edit) викладач враховує додаткові бали, отримані через неформальну/інформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми відповідають тематиці курсу.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

□ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf),

□ «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>).

КРИТЕРІЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ОЦІНОК З ПРАКТИКИ:

Відмінно:

Виконання програми практики: дотримання режиму практики, відсутність негативних відгуків, позитивний відгук керівника практики від установи, на базі якої проходила практика, своєчасне виконання індивідуального плану.

Ведення документації: регулярне ведення щоденника практики, своєчасне і якісне оформлення звітів.

Оцінка професійних якостей: морально-етичний опис, загальна культура, професійний такт, комунікабельність, організаторські здібності.

Добре:

Виконання програми практики: неістотні зауваження щодо режиму практики, відсутність негативних відгуків, позитивний відгук керівника практики від установи, на базі якої проходила практика (із зазначенням окремих зауважень), своєчасне виконання індивідуального плану.

Ведення документації: своєчасне оформлення звіту.

Оцінка професійних якостей: морально-етичний обрис, загальна культура, професійний такт, комунікабельність, організаторські здібності.

Задовільно:

Виконання програми практики: нерегулярне дотримання режиму практики, наявність негативних зауважень у відгуку керівника практики від установи і організації, на базі якої проходила практика, зауваження щодо виконання індивідуального плану.

Ведення документації. Переважна більшість питань програми у звіті висвітлена, однак мають місце неточності, помилки, логічні похибки. Оцінка професійних якостей: характеристика студента в цілому позитивна.

Незадовільно:

Виконання програми практики: недбале дотримання режиму практики, неповний об'єм годин, негативний відгук керівника практики від установи чи організації, де проходила практика.

Ведення документації: неякісне і несвочасне оформлення звіту.
Оцінка професійних якостей: нетактовне, неуважне ставлення до колег і користувачів соціальних послуг.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання			Екзамен ЗМ 4	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	40	100
5	35	20		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

A – «відмінно» – якщо студент набрав 90-100 балів, глибоко і всебічно знає зміст питань курсу; логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень компетентності; здатний передбачати, прогнозувати, вирішує проблемні завдання..

B – «дуже добре» – коли студент набрав 80-89 балів, правильно, логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти. Вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, частково контролює власні навчальні дії.

C – «добре» – коли студент набрав 70-79 балів, знає навчальний матеріал; оволодів досконало практичними навичками; аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші методичні підходи, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

D – «задовільно» – якщо студент набрав 60-69 балів, в основному знає зміст питань курсу, але непереконливо відповідає, плутає поняття; невпевнено виконує практичні завдання, допускає неточності у теоретичних знаннях; не вміє оцінювати педагогічні та методичні явища, встановлювати взаємозв'язок теорії та практики

E – «достатньо» – якщо студент набрав 50-59 балів, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до пояснення викладача; розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять; виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. З допомогою викладача здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки. Вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач.

FX – «незадовільно» з можливістю повторного складання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо володіє теоретичними знаннями, не знає наукових фактів визначень; виявляє низький рівень навичок пояснення і обґрунтування фактових явищ і ситуацій. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «незадовільно» з обов’язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання – якщо студент набрав 1-34 бали, не опанував зміст курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Наскрізна та робочі програми практики.
2. Навчально-методичний посібник «Організація та проведення психологічної практики студентами спеціальності «Психологія»».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вишко Т. «Дихай і живи». Як опанувати себе в кризових ситуаціях / Тетяна Вишко. – Харків : Віват, 2023. 192 с. (Серія «Саморозвиток»).
2. Вознесенська О.Л., Сидоркіна М.Ю. Арт-терапія у подоланні психічної травми: практичний посібник. Київ : Золоті ворота, 2016. 202 с.
3. Волошина В.В., Долинська Л.В., Ставицька С.Щ., Темрук О.В. Загальна психологія: Практикум: Навч. Посібн. – 7-ме вид. – Київ : Каравела, 2019. 280 с.
4. Герман Н.І., Горобець Т.В. Казкотерапія як один із методів практичної діяльності психолога: методичний посібник із дисципліни. Черкаси: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 2015. 142 с.
5. Гордон Джеймс С. Трансформація травми / Переклала з англ. Галина Сташків. – Львів: Літопис, 2023. 352 с.
6. Гуцуляк Н.М., Матейчук Н.Г. Психологія. : навч. посіб. / Уклад. : Н.М. Гуцуляк, Н.Г. Матейчук. – Чернівці : Технодрук, 2014. 300 с.
7. Гуцуляк Н.М., Матейчук Н.Г. Психологія. : навч. посіб. / Уклад. : Н.М. Гуцуляк, Н.Г. Матейчук. – Чернівці : Технодрук, 2014. 300 с.
8. Ільїна Н.М. загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях : навчальний посібник / Н.М. Ільїна. – Суми : Університетська книга, 2020. 239 с.
9. Канівець Т.М., Матейчук Н.Г., Фесун Г.С. Психологія. Теоретичний та практичний аспекти : Навчальний посібник для студентів ВНЗ. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. 260 с.
10. Канівець Т.М., Фесун Г.С. Практикум з загальної психології: Навчальний посібник. Для студентів ВНЗ, доповнений та перевид. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2023. 344 с.
11. Клейнман П. Психологія 101: факти, теорія, статистика, тести й таке інше! Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», м. Харків. : 2019 р. 192 с.
12. Ковальова І.Б., Попова Г.В. Основи психологічного консультування: методичні вказівки для студентів усіх форм навчання зі спеціальності психологія / І.Б. Ковальова, Г.В. Попова – Харків : НТУ «ХПІ», 2023. 55 с.
13. Мур Гарет Числові ігри для розумних дітей. Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», м. Харків : 2020 р. 192 с.
14. Неурова А.Б., Романишина А.М. Психологія індивідуальної роботи з військовослужбовцями : навчально-методичний посібник / А.Б. Неурова, А.М. Романишин. – Київ : «Центр учбової літератури», 2023. 336 с.

15. Поліщук С.А. Психологічні практики в системі підготовки практичних психологів : навчально-методичний посібник / С.А. Поліщук. – Суми : Університетська книга, 2020. 134 с.
16. Прийоми психологічної самодопомоги учасникам бойових дій: методичні рекомендації. – Київ : «Центр учбової літератури», 2023. 74 с.
17. Радчук В.М., Фесун Г.С., Канівець Т.М. Методи психологічних досліджень : навч.-метод. Посібник / уклад.: В.М. Радчук, Г.С. Фесун, Т.М. Канівець – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2018. 200 с.

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. Академічна доброчесність. Сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>
2. Дуткевич Т. В., Панчук Н. П. Навчальна діагностична практика: методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 053 Психологія [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 65 с.
<http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/6978/Navchalna-diahnostychna-praktyka.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
3. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби: [метод. рек.] / авт.-упор.: В.М. Горленко, В.Д. Острова, Н.В. Сосновенко, І.І. Ткачук ; за заг. ред. В.Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018 р. 106 с.
<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/minimumi.pdf>
4. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби: практичний посібник / авт.-упор.: І.І. Ткачук, Н.В. Пророк, Н.В. Лунченко, В.М. Горленко, В.Д. Острова, Н.В. Сосновенко; за заг. ред. В.Г. Панка. 2-ге вид., доповн. і переробл. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2024. 100 с.
https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741698/1/diahnostychnyi_minimum_2024.pdf
5. Кузьо О. Основи психологічної практики : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с.
https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4400/3/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82_%D0%9A%D0%A3%D0%97%D0%AC%D0%9E_26-04-22.pdf
6. Матійків І. М., Ковальчук З. Я. Професійна майстерність психолога: навч.-метод. посібник / І. М. Матійків, З. Я. Ковальчук. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. – 340 с.
<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/298/1/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BA%D1%96%D0%B2%2C%20%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%87%D1%83%D0%BA.pdf>
7. Методичні рекомендації до проведення навчальної психодіагностичної практики для студентів спеціальності 053 «Психологія», освітнього ступеня «Бакалавр» / Уклад. С.О. Ставицька, О.Б. Сидоренко, Г. А. Ставицький, Д.Д. Отич, А.Ф.Федоренко. – Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова. – 2021. 189 с.
<http://enpuir.npu.edu.ua:8080/bitstream/handle/123456789/35328/Metodychn%20rekomendatsii.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
8. Навчально-методичний посібник «Нормативно-правові документи України, що регламентують працю психолога в різних сферах практичної діяльності»
<http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/12487/2/%D0%BD%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D1%96%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0>

<http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>

9. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

<http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>

10. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології.

http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All

11. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Наукові ресурси.

<http://nbuv.gov.ua/node/1539>

12. Перелік документів: нормативно правова документація:

http://cmsps.kr.sch.in.ua/zakonodavcha_baza/dokumenti_scho_reglamentuyutj_diyalnistj/

13. Посібник «Алгоритми діяльності працівників психологічної служби» за загальною редакцією В.Г. Панка, за посиланням

https://drive.google.com/file/d/1ekCuF_cAdr_nXk_Rts5rrMmTGvVeFpoK/view?usp=sharing.

14. Професійна практика здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОПП «Практична психологія»: Навч.-метод. посібник / Укл. М.М. Душкевич, О.С. Лісова, В.М. Радчук. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. – 2021. 104 с.

https://docs.google.com/document/d/1ncgRiPw2C5lOr7_bxl7-9UC30iuSAyZLKRfJVH2_2ss/edit?tab=t.0

15. Професійна практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОПП «Практична психологія»: Навч.-метод. посібник / Укл. М.М. Душкевич, О.С. Лісова, В.М. Радчук. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. – 2021. 127 с.

<https://docs.google.com/document/d/1Bytd8JUxQiyIXnM271D2Rm6E1ljC8F7H9DxPFJRBgds/edit?tab=t.0>

16. Психологічні експерименти. Дитячий психолог: Перший український сайт для батьків та дитячих психологів.

<https://dytpsyholog.com/2015/09/22/психологічні-експерименти/>

17. Тарасова Т.Б. Психологія та педагогіка вищої освіти зі змістовим модулем: Методика викладання психології : навчально-методичний посібник. – Суми : Сумський державний університет, 2023. 87 с.

https://ppst.sumdu.edu.ua/images/Posibniki/NP_Psykholohiia_ta_pedahohika_vyshchoi_osvity.pdf

18. Типова документація психолога:

http://osvita.ua/doc/files/news/652/65201/LIST_MON_1_9_477_24_07_2019.pdf

19. Учительський апгрейд: самооцінювання професійної діяльності. Збірка діагностичних матеріалів. І. Новик, О. Стягунова, О.Федоренко; за загред. І. Новик. Київ: УІРО, 2024. 102 с.

<https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/uchytelskyj-apgrejd-samooczynyuvannya-profesijnoyi-diyalnosti.pdf>

20. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка

<http://www.library.cv.ua/>